

andere in het najaar van '44) werd Brocx geëxecuteerd en het schijnt dat Iswahjoedi en de andere Indonesiër toen al geëxecuteerd wáren, zij het dat Iswahjoedi volgens één (nogal onzeker) ander relaas er in geslaagd zou zijn, zich enige tijd lang voor *Kenpeitai*-medewerker uit te geven om vervolgens spoorloos te verdwijnen.

Van de afgesproken ontmoetingen aan Java's zuidkust kwam niets terecht.

Op 6 februari '43 lag de 'K 12' opnieuw voor de Serangbaai met Oentoeng, de marconist van Brocx, en diens zender aan boord. Er werd op het strand een groen licht waargenomen – alles veilig dus? Neen, nadat de 'K 12' met één lichtflits had gereageerd, werd met een seinlamp in het Nederlands geseind: 'Gevaar – gevaar, ga terug – ga terug, heb contact' (het volgende woord kon niet vastgesteld worden, vermoedelijk is het 'met' geweest) 'Bergsma, gevaar – gevaar'. 'Gevaar – gevaar' werd na vijftien minuten herhaald. Wie die seinen gegeven hebben, is nooit vastgesteld¹ – in elk geval besloot de commandant van de 'K 12' om Oentoeng niet aan land te zetten.

Twee-en-een-halve maand later, eind april, werd bij het eiland Sempoe ook al niets bereikt: de 'K 12' bleef er drie etmalen lang op de uitkijk maar er werd geen enkele prauw gezien – eind juli kwam er evenmin een opdagen.

Tiger I en *Tiger II* waren mislukt.

★

De 'K 12' die op 6 februari '43 moest pogen, Oentoeng aan land te zetten, had ook de geheime agent van *Tiger III* aan boord: een Menadonees, de aspirant-reserve-officier van de Koninklijke Marine Daniël Lapod. Hij was niet in Cairns opgeleid maar alleen in Melbourne – van der Plas, die in december '42 in Australië was aangekomen, was bij het formuleren van de hem verstrekte opdrachten betrokken geweest. Dat waren er niet minder dan vier: Lapod moest ten eerste een spionagegroep oprichten in het gebied van Malang, ten tweede een overeenkomstige groep oprichten

¹ 'Uit de na de oorlog binnengekomen informatie lijkt het', aldus Nortier, 'niet uitgesloten dat de . . . waarschuwing door de vijand werd gegeven. In deze gedachtengang was het voor de Japanners aantrekkelijk de 'K 12' ongemoeid te laten in de hoop op een verdere succesvolle infiltratie van de agentennetten.' (a.v., p. 81)